

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פולדמן, מה"ס 'כתב משה' ושה"ס, ירושלים

גראשת בא

"תשביתו שאר מבטיכם"

"שבעת ימים מוצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר באחד בשבת. ונראה דנהנה הקשו המפרשים, דמה שאח'ז'יל מבתיכם וגוג'" ע"כ (בא יב ט).
ובפי רשי (שם) בד"ה אך ביום הראשון תשכיתו שאר, מערב שבת שלא נצטווה עליו, ודחה לאו דיוום ולילה לא ישבותו يوم טוב, וקרו ראשון לפי שהוא לפני השבעה, ומפניו מוקדם שנצטווה עליו מימי נח. ונראה שלא קשה, כי קודם מ"ת היה קרוין ואשון, כמו "הראשון אדם תולד" (איוב ט ז) הפלני אדם הלילה נמשך אחר הימים, כמו "ש recken בעפ' בא ובפ' יתרו ובכמה נולדת ווכו, עכ'ל". מערב עד ערבית

תשבתו שבתכם (ויקרא כג:לו), וכן הוא אומר כאן "יום ולילה פסחים (ד) והשתא דקיימה לו דכלול עולם אוור אורותה הו, לא ישבותו", הינו שלא ישבותו יום ואח'ך לילה וכו',³ עכ'ל. מכדי בין לרבי יהודה ובין לרבי מאיר חמץ אינו אסור אלא ולהמתבאר דקומות מתן תורה הלילה הילך אחר היום שלפנוי, משש שעות ולמעלה, ונבדוק בשית', וכי תימא זריזון מקדימין מתיישב שפיר מה שאמרו בברכות אורותא דתליסר נגהי למצות נבדוק מצפרא, דכתיב "ובימים השמניים ימול בשר ארביסר, משום דאו הוי אורותא דתליסר, משום דהיללה הולך ערלקונו". יתרשו גב' ותנייא כל הגיט רבלו רשא למיגלה, אלא אמר הבזות שולינו

דמלת משכאה ליה שמעתיה ואותי לאימונוּי ממצוּה, ע"ב. **דמסוף שלשה עשר אסור לקבוע מדרש,** וכמו שנותבואר בכסף דלמאות בעידניה באורתא דתליסר דנוגה ארבסר, הוה טגי ליה למימר נגהי ארביסר, אלא ע"כ זבא למד מרובנן לא לפתח בעידניה באורתא דתליסר דנוגה ארבסר, והא בשעה שבא הלילה כבר נסתים תליסר, וא"כ בברותיהם ואור הנר יפה לבדיקה, אמר אבי הילך, הא צורבא ארביסר', הא בשעה שבא הלילה כבר נסתים תליסר, וא"כ יוירא כב א). אמר רב נחמן בר יצחק בשעה שבני אדם מצויין הולך אחר היום שלאחריו, אמאי נקט באורתא דתליסר נגהי יוירא כב א).

בבפי רשיי (שם) בד"ה לא יפתח בדיינא, לא יתחל בගירסא אם משנה.

באורותא דתליסר נגהי ארבסר, לילו יציאת שלשה עשר שהוא ונמה שנטקתה בפרי חדש (שם) מהא דברכות (נת ב') דקאמר כנישת ארבעה עשר והוא ליל בדיקת חמץ, עכ"ל.¹

ברגמן ומלכות חמץ ומאה פ"ב ב"ז : נמזכיר סופרים לחפש אחר להסיג בלשונו באורתא דתלת. כדי שלא יטעו לפרש תיבת

החמצץ במחבאות ובחוריות ולבדוק ולהוציאו מכל גבולו, וכן נגהי על היום שלאחריו.⁴

מדברי סופרים שבודקין ומשביתין החמצץ בלילה מתחלה ליל משאי'כ בסוגיא דפסחיםDKAI על בדיקת חמץ שמצוותה בלילה ארבעה עשר לארו הנר, מפני שבלילה כל העם מצוין בבריתו וכמו DKAMAR שם אמר רב נחמן בר יצחק בשעה שבני אדם ואור הנר יפה לבדיקה, **ואינו קובעין מזרע בשוף יום שלשה מצוין בבריתם ואור הנר יפה לבדיקה**, איך זהה סגי למימור עשר, וכן **הcharts לא יתחיל לקרות בעת זו שמא ימשך** וימנע נגהי ארבייסר דאין מקום לטעות דהכוונה על היום.

ובכיסוף משנה (שם) בד"ה ואין קובעין מדרש בסוף יום י"ג. ומה שנטקsha (שם) מפרק רבי ישמעאל דמנחות (Sach ב) ואית מה כתוב בסוף י"ג ולא תחלת ליל י"ד כמו בתרחלת דאמרין באורתא דשיטסר נגהי שבסר [ולא נהגי شبسر לחוד]. הלשון. ויל' דASHMEYIN DMSOF YOM Y"G אסור להתחיל למזור, נראה ליישוב ובקדום סוגיות הגمراה שם: רב פפא ורב הונא ומפיק ליה מדאמר אבוי (פסחים ד) האי צורבא מרבען לא בריה דרב יהושע אבל חדש באורתא דשיטסר נגהי שבסר, לפיתח בעידנית באורתא דתליסר ליה כסברי חדש בחוץ הארץ לרבען, ולספקא לא חישיןן [קסבר

בבפרוי חדש או"ח (ס"י תלא סוף ס'ק ב) ובכיסף משנה כתוב וכוכו, **ואין** מוזר: בcpfרא דшибסר, זאי נמי שיתסר הוא הורי התיר האיר המזרה[
-ג-]
חווצה לארץ דאוריתא [רבנן דבי רב אשוי, רשותו לא מחייבת את קוסבריה] כפרא דשבסר, קוסברי חדש
רשיי]. ורבנן דבי רב אשוי אכלו בcpfרא דשבסר, קוסבריה חדש
ונגהי ארביסר, כדתנו במתניתין אוור לי"ד, אלא למד דמסוּף חדש חוצה לארץ דרבנן, ולספוקא שמא למחר יהיה ששה עשר לא חיישין.
י"ג אסור, כו' עכ"ל.²

זה מספיק [פ' להוכיח מה שכתב באורתא דתליסר נגהי ארביסטר], וכן, ע"כ.⁵
 דארוחיה דליישן דתלמודא בהכى, קדאמירין בפרק קמא ומבואר דנחלקו אמוראי אם מותר לאכול בליל שבסר או דברכות (ד א) בפלוגה אוורתא דתליסר נגהי ארביסטר הוה קאי, בczפרא דשייבסר, וכן הוצרך לומר שם באורתא דשיטסר נגהי וובפרק הרואה (שם ט ב) גבי הרואה חמה בתקופתה אמרין שבר, ולא סגי למיكتب נגהי שייבסר, והוא משום דהטעם באורתא דתלת נגהי הוא לללא, וכן בפרק רבוי ישמעאל דמנחות הכוונה נגהי הוא לללא, וא"כ היה צריך להוסיף בלשונו (סח ב) אמרין באורתא דשיטסר נגהי שבר, עכ"ל.

והנה מה שנטקש ממה שאמרו בברכות (ד א) **בפלגא אורותא מה שאין בו בסוגיא בפסחים** (ד א) דכל הסוגיא שם קאי על דתליסר נהגי ארビיסר הוה קאי. נראה בהקדם מה שנתבאר בדיקת חמץ מצוותנו בלילה וכדקה אמר רב נחמן בר יצחק שם, **בספר פנים יפות** (נח כב) בד"ה "יום ולילה לא ישבותו". אמרו סגי ליה למימר נהגי ארבייסר, דין מקום לטעות ולומר רבותינו ז"ל בסנהדרין (נה ב) גוי ששבת חייב מיתה, אמר רב דהכוונה על היום.

¹ בפסוקי יי'ז (שם), פ' היילך כיון שאינו הטעם מפני שהזריזין מקדימים למצוות יittel שאם שבת בלילה שלאחריו עד גמר הלילה, וכיוון שעיקר החיוב הוא בגמר הלילה, והוא אדם למור ללביל ייד', שאם היה הטעם בעבור השם ר' ר' לאזר לאזר להימנע ולהתגולל אצלינו עני בשבת, הינו דאמר ר' ר' אפיו בשבת. כוונתו באמות על יום אי', אלא מילמדנו, דויתר מזוה הוא לעוסק ב לימודיו, ויעש המשכה כאשר ר' ר' זכה ול' יittel מלמדמו מושך הדקמה דבריב בערמאן אבל השטאך דרביב בערמאן באשה שרבי אדם ברכות בריהו זה, עלי'.

⁴ מילון עברי-נורווגי, נורווגי- עברית, ויליאם גראנט, אונסן, 1990, עמ' 102. בתרגום מילולי של מילון זה, מילון עברי-נורווגי וויליאם גראנט, אונסן, 1990, עמ' 102, נורווגית: *hølde*, מילון עברי-נורווגי וויליאם גראנט, אונסן, 1990, עמ' 102. בתרגום מילולי של מילון זה, מילון עברי-נורווגי וויליאם גראנט, אונסן, 1990, עמ' 102.

² בראבו ליבור בערך ראה בבל ימי' מצחן, עכ"י.
בבאראתו דתלישר נהורא רבבשרא דמאדר אורתודז דתלישר ולא אמר אורתודז דרבבשרא
משמע שברוף יומם ג' הוא כניסית ליל ארבעה עשר מיד הוא תחלת זמן המצויה, ועיקר

כל מצוה לעשותה בתחלת זמנה זו רצון מקדים למצוות, עכ"ל.
ש: ואנו חייב מיתה אלא אם שב עד סוף הלילה, כי"א עשה מלאכה בסוף הלילה רבן מיגזר ביום התן גופה ולפעפה לא תקנו להמתינו כל היום וככל הלילה שלמחרתו אמר רבנן דסבירנא אמר לי אס אביך לא הוה האכיל חדש אלא באורתא דשביר נגיה תמניגר, דסבר היה ר' כה' ירושה ווישש לפיקא נסבר היה רבנן ירושה ודבש, ירושה ונחורה והודש אחר הלילה. נמצאו קיים שתינוק שעשה מלאכה בשבי ביום עשרה מלאכה במו"ש שבת, אלא הררי שלא שבת יום ולילה. וכן רוא לדורות בבני נח אינס חייבים כשבת בא' בשבת, אלא